

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

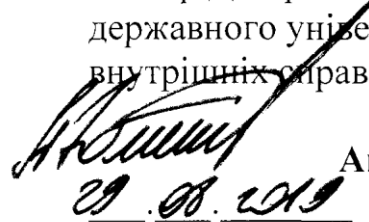
**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ОРГАНІВ
ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Андрій ФОМЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Освітній ступінь **бакалавр**

Спеціальність **081 «Право»**

Освітня програма **«Право (поліцейські)»**
(наказ ректора від 30.08.2016 р. № 463, від 07.09.2017 № 631)

Статус навчальної дисципліни **нормативна**

Мова навчання: **українська**

Дніпро – 2019

Кримінальне право // Робоча програма навчальної дисципліни. – Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. – 38 с.

РОЗРОБНИК(-И):

Примаченко В.Ф., завідувач кафедри кримінального права та кримінології, кандидат юридичних наук, доцент

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Корнякова Т.В. – завідувач кафедри адміністративного і кримінального права юридичного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

Мисливий В.А. – професор кафедри публічного права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», доктор юридичних наук, професор;

Рябчинська О.П. – завідувач кафедри кримінального права Інституту права імені Володимира Сташиса Класичного приватного університету, доктор юридичних наук, професор;

Коваленко В.Д. – суддя Апеляційного суду Дніпропетровської області.

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального права та кримінології
04.10.2019, протокол №2

Рекомендовано Науково-методичною радою університету
24.10.2019, протокол №2

Схвалено Вченою радою університету, рекомендовано для використання в освітньому процесі протягом 5 років. 31.10.2019, протокол №2

Вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право» передбачає набуття здобувачами таких професійних компетентностей як здатність аналізувати нормативно-правові акти та інші документи з метою правильної кваліфікації адміністративних та кримінальних правопорушень, відрізняти правомірну поведінку від неправомірної; здатність переосмислювати наявні знання стосовно нових фактів; адаптувати раніше отриманий досвід до змінних умов та нестандартних ситуацій.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право» є підготовка висококваліфікованих офіцерів поліції, які мають ґрунтовні й глибокі загальноосвітні та спеціальні знання, застосування яких у практичній діяльності надасть змогу вирішувати завдання, які покладені на Національну поліцію щодо запобігання, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, зменшення їх негативного та руйнівного впливу.

Практичні вміння та навички кримінально-правового характеру дають змогу працівнику поліції повсякденно використовувати сучасні засоби розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, здійснювати в процесі цього якісну професійну характеристику конкретного кримінального правопорушення.

Вивчення дисципліни забезпечує підготовку фахівців, котрі повсякденно зустрічаючись із кримінально протиправними явищами, могли б професійно правильно їх сприймати, бути нетерпимими і непримиримими до кримінальних правопорушників та вміти протистояти негативному деформуючому впливу злочинності на особисту свідомість і поведінку особи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни курсант повинен **набути таких загальних компетентностей:**

здатність застосовувати отримані знання у професійній діяльності, а також до безперервного та активного навчання, самовдосконалення та підвищення кваліфікації, неформальної освіти;

знання та розуміння предметної області, професійної діяльності; основних концепцій права та праворозуміння, фундаментальних положень, базових категорій і юридичних понять;

професійних компетентностей:

здатність аналізувати нормативно-правові акти та інші документи з метою правильної кваліфікації адміністративних та кримінальних правопорушень, відрізняти правомірну поведінку від неправомірної;

здатність до застосування примусових, превентивних та інших заходів в порядку та межах, визначених законодавством;

здатність вільно використовувати знання у сфері права та правоохоронної діяльності для розв'язання типових ситуацій, що виникають під час професійної діяльності поліції, інших правоохоронних органів;

здатність правильно кваліфікувати кримінальні правопорушення в цілому; вільно використовувати законодавство щодо захисту безпеки дітей.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни. При засвоєнні цього курсу необхідно використовувати знання, отримані в процесі вивчення таких

юридичних дисциплін, як теорія держави і права, історія держави і права, основи кримінально-правових знань.

Результати вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право».

Згідно з вимогами освітньої програми Здобувачі повинні **знати:**

1) на понятійному рівні: термінологію, основні положення та принципи кримінального права;

2) на фундаментальному рівні: особливості застосування положень кримінального права та норм кримінального законодавства, складу кримінального правопорушення, кримінальної відповідальності, покарання та обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння;

3) на практично-творчому рівні: основи організації діяльності органів досудового розслідування, підрозділів кримінальної поліції та превентивної діяльності Національної поліції України при розслідуванні кримінальних правопорушень, спрямованих на вірну їх кваліфікацію, а також при розкритті та запобіганні кримінальним правопорушенням;

вміти:

1) на репродуктивному рівні: відтворювати основні поняття та категорії, що відображають сутність кримінального права;

2) на алгоритмічному рівні: довільно використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, що виникають під час розслідування, розкриття, запобігання кримінальних правопорушень, а також організовувати свою діяльність на основі певного алгоритму;

3) на евристичному рівні: орієнтуватися у процесі зміни професійних завдань та ускладнення оперативно-слідчої обстановки, знаходити шляхи розв'язку нетипових задач, що виникають під час розслідування, розкриття, запобігання кримінальним правопорушенням;

4) на творчому рівні: переосмислювати наявні знання стосовно нових змін, що відбуваються в кримінальному законодавстві України; варіативно розв'язувати професійні завдання; у вмінні самостійно вести експериментальну, науково-дослідницьку діяльність.

Обсяг навчальної дисципліни: Додатки 1.1, 1.2. *(оновлюється щорічно).*

Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1-2. ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ. ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.

Кримінальне право як галузь права України. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Співвідношення кримінального права та кримінальної політики України.

Кримінальне право як засіб охорони соціальних цінностей і встановленого в суспільстві правопорядку. Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право і суміжні галузі права.

Система кримінального права. Загальна та Особлива частини. Поняття і система Загальної частини. Значення розподілу кримінального права на Загальну та Особливу частини в діяльності органів Національної поліції України.

Наука кримінального права. Розвиток науки кримінального права України. Наступність у науці кримінального права України. Розробка наукою основних інститутів кримінального права.

Поняття кримінального закону України, його ознаки і значення. Завдання кримінального законодавства України. Кримінальний закон як єдине джерело кримінального права. Законодавство України про кримінальну відповідальність. Загальнопревентивна роль кримінального закону. Точне виконання кримінального закону – необхідна умова зміцнення правопорядку і законності. Види кримінальних законів. Відповідність Законів України про кримінальну відповідальність положенням, що містяться в чинних міжнародних договорах, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Структура (побудова) Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини Кримінального кодексу України, їх єдність та взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу; диспозиції і санкції. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і норми-заборони.

Тлумачення кримінального закону: поняття та значення. Види тлумачення за суб'єктом: аутентичне (легальне, офіційне); судове; доктринальне; засоби тлумачення: граматичне, логічно-систематичне, історичне та ін. Результати (обсяг) тлумачення: буквальне, обмежене і розширене.

Роль Верховного Суду України в тлумаченні кримінальних законів (прецедент тлумачення законів). Значення тлумачення кримінального закону Верховним Судом України в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Неприпустимість аналогії в кримінальному праві.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність: у часі, по території, за колом осіб, універсальний принцип дії закону.

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Вступ кримінального закону в силу. Обов'язкове опублікування кримінального закону як необхідна умова його застосування. Значення чинності кримінального закону у часі в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Час вчинення кримінального правопорушення та його вплив на межі кримінальної відповідальності особи. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених на території України. Поняття території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення. Вилучення з-під юрисдикції судів України осіб, які вчинили кримінальне правопорушення на території України та користуються дипломатичним імунітетом. Значення чинності кримінального закону по території в діяльності підрозділів досудового

розслідування органів Національної поліції України.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених громадянами України та особами без громадянства за межами України. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземцем за межами України. Правові наслідки засудження особи за межами України. Значення чинності кримінального закону щодо кримінальних правопорушень, вчинених громадянами України, в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України. Значення чинності кримінального закону щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземними громадянами та особами без громадянства в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Видача осіб, що вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Дія міжнародних договорів на території України, що регулюють питання правової допомоги у розшуку осіб, що вчинили кримінальні правопорушення, розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень. Значення екстрадиції в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності (ст. 2 КК). Поняття кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у галузі кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Кримінальні відносини та кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність та кримінальне покарання. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Питання про свободу волі в кримінальному праві. Підстава кримінальної відповідальності. Фактична та юридична підстава кримінальної відповідальності. Питання про юридичну підставу кримінальної відповідальності в науці і законодавстві України. Значення кримінальної відповідальності та її підстав в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

ТЕМА 3. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Соціальна природа кримінального правопорушення. Залежність поняття кримінального правопорушення від соціально-економічних відносин, що існують у суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Криміналізація і декриміналізація суспільно небезпечних діянь.

Визначення поняття кримінального правопорушення: формальне; матеріальне; формально-матеріальне; їх сутність. Поняття кримінального правопорушення в чинному КК України.

Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпека як матеріальна ознака кримінального правопорушення. Значення суспільної

небезпеки. Характер та ступінь суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Винність (винуватість) як ознака кримінального правопорушення. Її зміст та значення.

Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і фактичного призначення покарання за кримінальне правопорушення. Органічна єдність ознак кримінального правопорушення.

Значення ч. 1 ст. 11 КК України для визначення поняття кримінального правопорушення. Проблема удосконалення поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві України.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Критерії відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень. Питання про відмежування кримінальних правопорушень та інших правопорушень у науці кримінального права. Співвідношення понять кримінальне правопорушення, кримінальна протиправність та правопорушення.

Малозначність діяння (ч. 2 ст. 11 КК України). Ознаки діяння, що може бути визнано малозначним згідно з нормами чинного КК України. Характер шкоди, що може дозволяти визнавати суспільно небезпечне діяння, що містить ознаки кримінального правопорушення, малозначним.

Класифікація кримінальних правопорушень у ст. 12 КК України залежно від їх тяжкості та її значення. Критерії класифікації (ступінь суспільної небезпечності, ступінь тяжкості, об'єкт, потерпілий, предмет, наслідки, спосіб вчинення, місце та час вчинення, суб'єкт, форма вини, мета). Кримінальний проступок, нетяжкий злочин, тяжкий злочин та особливо тяжкий злочин.

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Вичерпний перелік складів кримінальних правопорушень у чинному законодавстві України. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи складу кримінального правопорушення, їх зміст та органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення, значення такого розподілення ознак складу кримінального правопорушення: 1) як конститутивних ознак; 2) як кваліфікуючих ознак; 3) як обставин, що обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Види складів кримінального правопорушення залежно від: 1) їх тяжкості (прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані); 2) особливостей конструкції (матеріальні, формальні, усічені); 3) наявності наслідків (з матеріальною шкодою, з фізичною шкодою, з ідеологічною, політичною, моральною шкодою).

Склад кримінального правопорушення і правова оцінка вчиненого особою суспільно небезпечного діяння.

ТЕМА 4. ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Поняття об'єкту кримінального правопорушення. Значення об'єкту кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Характер суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Ступінь суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Суспільні відносини, інтереси та блага як об'єкти кримінального правопорушення. Об'єкт кримінального правопорушення та об'єкт кримінально-правової охорони. Предмет кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин.

Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Видовий об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення. Порядок визначення родового, видового та безпосереднього об'єктів кримінального правопорушення та їх значення.

Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти кримінального правопорушення. Значення цих об'єктів в діяльності підрозділів досудового слідства органів внутрішніх справ.

Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Предметні та безпредметні кримінальні правопорушення. Значення правильного встановлення предмету кримінального правопорушення для кримінальної відповідальності. Відмінність предмету кримінального правопорушення від об'єкту кримінального правопорушення. Описання предмету кримінального правопорушення в диспозиціях статей Особливої частини КК.

Потерпілий як ознака об'єкту кримінального правопорушення.

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, що характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні.

Суспільно небезпечне діяння, його поняття та форми. Суспільно небезпечна дія чи бездіяльність кримінально протиправного діяння як зовнішні акти поведінки людей, що вчинюються в реальній дійсності.

Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність. Правовий (юридичний) обов'язок діяти певним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Значення непереборної (нездоланої) сили, фізичного та психічного примусу для визначення підстав кримінальної відповідальності.

Поняття суспільно небезпечних наслідків. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Їх види та значення в кримінальному праві. Кримінальні правопорушення з матеріальними та формальними складами. Причинний зв'язок в кримінальному праві та його

значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю та суспільно небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку. Вплив причинного зв'язку на підстави кримінальної відповідальності. Розподіл причинного зв'язку на необхідний та випадковий, безпосередній та опосередкований причинний зв'язок та ін. Встановлення причинного зв'язку при наявності так званих особливих умов з боку потерпілого. Особливості причинного зв'язку при кримінально протиправній бездіяльності.

Спосіб, знаряддя, засоби, обставини (обстановка, умови), місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення; їх значення. Спосіб, знаряддя, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як: конститутивні (конструктивні) ознаки конкретного складу кримінального правопорушення; кваліфікуючі ознаки; обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

ТЕМА 5. ОСОБА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ КРИМІНАЛЬНІЙ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ).

Поняття суб'єкту кримінального правопорушення в законі про кримінальну відповідальність. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкту, його значення для визначення підстав кримінальної відповідальності та ступеня суспільної небезпечності вчиненого кримінального правопорушення. Службові особи.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа кримінального правопорушника (злочинця). Суб'єкт кримінального правопорушення та його тлумачення в кримінальному праві, кримінальному процесі, кримінології. Їх відмінності.

Загальний та понижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують; критерії встановлення в законі про кримінальну відповідальність пониженого віку кримінальної відповідальності. Кримінальні правопорушення, за вчинення яких в кримінальному законі встановлено понижений вік відповідальності (ст. 22 КК України).

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкту кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення. Форма неосудності та її види. Форми неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності у кримінальному праві України. Критерії неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічна психічна хвороба, тимчасовий розлад

психічної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан психіки (розлад психіки). Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Значення юридичного критерію неосудності. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Обмежена осудність в кримінальному праві, її поняття та ознаки. Вплив визнання особи обмежено осудною на призначення покарання і застосування примусових заходів медичного характеру.

Відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

ТЕМА 6. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини та її значення для кримінальної відповідальності.

Форми вини в кримінальному праві України, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання. Умисна форма вини, необережна форма вини, змішана (подвійна, складна) форма вини.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки). Відмінність прямого умислу від непрямого. Види умислу в залежності від моменту виникнення: раптовий, афектований, заздалегідь обдуманий; в залежності від ступеня передбачення (конкретизації) наслідків: визначений (конкретизований), невизначений (неконкретизований), альтернативний.

Умисел у кримінальних правопорушеннях з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення для притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Значення мотиву і мети для визначення підстав кримінальної відповідальності та характеру і ступеня суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Мотив і мета як конститутивні (конструктивні) ознаки складу кримінального правопорушення; кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення; обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Поняття необережної форми вини та її ознаки. Необережність та її види. Кримінально протиправна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування кримінально протиправної самовпевненості від непрямого умислу. Кримінально протиправна недбалість, її об'єктивний та суб'єктивний критерії. Їх значення в діяльності Національної поліції України.

Випадок (казус) як невинне заподіяння шкідливих наслідків, його

відмінність від кримінально протиправної недбалості. Подвійна, складна (змішана) форма вини та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність. Фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Помилка в: об'єкті кримінального правопорушення; предметі кримінального правопорушення; потерпілому; кримінальній протиправності діяння; причинному зв'язку та у наслідках кримінального правопорушення. Значення помилок в діяльності підрозділів досудового слідства Національної поліції. Випадки, які приєднуються до помилок і помилка щодо особи; відхилення дії чи удару.

ТЕМА 7. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Готування до кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види підготовчих дій. Підшукування або пристосування засобів чи знарядь, підшукування співучасників або змова на вчинення кримінального правопорушення, усунення перешкод, а також інше умисне створення умов для вчинення кримінального правопорушення. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру. «Голий умисел» та його правові наслідки. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України. Правові наслідки готування до кримінального проступку або злочину, за який статтею Особливої частини КК передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк до двох років або інше, більш м'яке покарання.

Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Значення такого розподілу для кваліфікації кримінальних правопорушень органами Національної поліції України. Відмежування замаху від готування до кримінального правопорушення.

Значення замаху на вчинення кримінального правопорушення в діяльності органів досудового розслідування, підрозділів кримінальної поліції та превентивної діяльності.

Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення у складах з матеріальним, формальним та усіченим складом. Значення встановлення конструкції складу кримінального правопорушення при притягненні особи до кримінальної відповідальності.

Підстава кримінальної відповідальності за готування та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування та замаху на кримінальне правопорушення. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готування та замах на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні

та добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця, її поняття та ознаки. Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова. Підстави усунення кримінальної відповідальності за добровільну відмову від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Дійове каяття при вчиненні кримінального правопорушення. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця. Їх значення для вирішення органами Національної поліції України питання про притягнення особи до кримінальної відповідальності.

ТЕМА 8. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень.

Одиничне кримінальне правопорушення як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені одиничні кримінальні правопорушення (триваючі, продовжувані та складні кримінальні правопорушення).

Види множинності кримінальних правопорушень. Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Вплив сукупності кримінальних правопорушень (при ідеальній та реальній сукупності) на межі кримінальної відповідальності особи.

Повторність кримінального правопорушення та її ознаки. Види повторності: повторність, не пов'язана із засудженням (фактична повторність) та повторність, пов'язана із засудженням (рецидив). Види фактичної повторності: повторність тотожних, однорідних та різнорідних кримінальних правопорушень.

Неодноразовість, систематичність та вчинення кримінального правопорушення у вигляді промислу як види повторності тотожних кримінальних правопорушень. Повторність та реальна сукупність кримінальних правопорушень.

Рецидив кримінального правопорушення: поняття та ознаки. Види рецидиву: загальний, спеціальний, простий, складний (багаторазовий), пенітенціарний, особливо небезпечний.

Правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень. Врахування їх при вирішенні питання щодо можливості звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у випадках, передбачених КК України.

ТЕМА 9. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ.

Поняття і значення співучасті у кримінальному правопорушенні та її

об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Умисна спільна участь декількох суб'єктів кримінального правопорушення у вчиненні умисного кримінального правопорушення.

Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників. Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті в кримінальних правопорушеннях, які вчинені з необережності. Відокремлення співучасті від «необережного заподіяння шкоди».

Значення мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення у співучасті. Види співучасників та їх визначення в Кримінальному кодексі України. Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Підбурювач до кримінального правопорушення. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання. Пособник кримінального правопорушення. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відокремлення пособництва від підбурювання.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця. Відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Форми співучасті. Питання про форми співучасті в науці кримінального права. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією. Кримінальна відповідальність співучасників при різних формах співучасті.

Призначення покарання співучасникам. Спеціальні питання відповідальності співучасників. Опосередковане виконання. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення.

Ексцес виконавця. Види ексцесу виконавця: кількісний та якісний. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі. Невдале підбурювання та пособництво.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови підбурювача та пособника.

Поняття причетності до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, неповідомлення, потурання. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

ТЕМА 10. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ.

Поняття, ознаки і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Значення обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, в діяльності поліції.

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння шкоди при, так

званий, «передчасній» і «запізнілій» обороні. Оцінка використання технічних та інших пристосувань, які вживаються для захисту від посягання.

Завдання шкоди при необхідній обороні тому, хто посягає. Мета необхідної оборони – захист від суспільно небезпечних посягань. Співрозмірність необхідної оборони.

Вплив на відповідальність особи, яка перебувала в стані необхідної оборони застосування зброї або будь-яких інших засобів чи предметів для захисту від нападу озброєної особи; захисту від нападу групи осіб; відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення.

Врахування суб'єктивного ставлення особи, що захищається, до заподіяння шкоди. Правові наслідки заподіяння шкоди особою, яка перебувала в стані сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно небезпечним посяганням, що не відповідало небезпечності посягання чи обстановці захисту.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки. Відповідальність за ексцес оборони.

Уявна оборона. Відповідальність при уявній обороні. Межі кримінальної відповідальності при уявній обороні за заподіяну шкоду (з урахуванням вікових, розумових, освітніх, психологічних та інших особистих характеристик особи, яка захищалася).

Підстави та ознаки затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Вимушений характер завдання шкоди особі, яка вчинила кримінальне правопорушення при її затриманні. Мета затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Відповідність заподіяння шкоди при затриманні небезпеці вчиненого посягання та обставинам затримання. Врахування суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була їй заподіяна.

Відповідальність за заподіяння шкоди, що не була необхідною для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Кримінально-правові питання затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення в діяльності поліції.

Поняття, підстави та ознаки крайньої необхідності. Неможливість усунення небезпеки, що загрожує інакше як шляхом завдання шкоди – єдина підстава крайньої необхідності.

Суспільна небезпека, що безпосередньо загрожує: особі; охоронюваним законом правам цієї людини або інших осіб; суспільним інтересам; інтересам територіальної громади; інтересам держави.

Джерела небезпеки. Заподіяння шкоди інтересам «третьох осіб». Вимушеність заподіяння шкоди у стані крайньої необхідності.

Об'єктивні ознаки крайньої необхідності. Характер дій у стані крайньої необхідності. Своєчасність крайньої необхідності. Межі заподіяння шкоди у стані крайньої необхідності. Характер шкоди, заподіяної у стані крайньої необхідності.

Врахування суб'єктивного ставлення особи до шкоди, яка завдається у стані крайньої необхідності. Відповідальність за заподіяння шкоди більш значної, ніж була відвернута при крайній необхідності.

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони та дій, спрямованих на затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Фізичний або психічний примус – його поняття та ознаки. Межі кримінальної відповідальності особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо ця особа зазнала фізичного примусу або психічного примусу, внаслідок якого вона зберігала можливість керувати своїми діями.

Виконання наказу або розпорядження – його поняття та ознаки. Межі відповідальності особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, якщо вона була вчинена з метою виконання законного наказу або розпорядження. Підстави визнання законними наказу або розпорядження: віддання їх відповідною особою; в належному порядку; в межах повноважень; за змістом не суперечать чинному законодавству та не пов'язані з порушенням конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Межі кримінальної відповідальності особи, яка виконала явно кримінально протиправний наказ або розпорядження. Усвідомлення кримінально протиправного характеру наказу чи розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком – його поняття і ознаки. Межі відповідальності особи при заподіянні шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо це діяння було вчинене в умовах виправданого ризику для досягнення значної суспільно корисної мети. Відповідальність особи при заздалегідь створюваній загрозі для життя інших людей або загрозі екологічної катастрофи чи інших надзвичайних подій.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації – його поняття та ознаки. Вимушеність заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам особою, яка відповідно до чинного закону виконувала спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації з метою попередження чи розкриття їх кримінально протиправної діяльності. Межі кримінальної відповідальності особи за вчинення у складі організованої групи чи злочинної організації: особливо тяжкого умисного кримінального правопорушення, пов'язаного з насильством над потерпілим; умисного тяжкого кримінального правопорушення, пов'язаного із спричиненням тяжкого тілесного ушкодження потерпілому або настанням інших тяжких або особливо тяжких наслідків.

ТЕМА 11. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.

Поняття звільнення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, від кримінальної відповідальності. Не звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Умови такого звільнення: вчинення кримінального проступку або необережного нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень; щире

каяття після вчинення кримінального правопорушення; активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення; повне відшкодування завданих збитків або усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення: вчинення вперше кримінального проступку або необережного нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень; примирення винного з потерпілим; відшкодування завданих збитків або усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови такого звільнення: вчинення вперше кримінального проступку або нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень; щире каяття після вчинення кримінального правопорушення; передача особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, на поруки колективу підприємства, установи чи організації за їхнім клопотанням; дотримання протягом року з дня передачі на поруки певних правил (виправдання довіри колективу, неухилення від заходів виховного характеру, непорушення громадського порядку).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Умови такого звільнення: вчинення вперше кримінального проступку або нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень; на час розслідування або розгляду справи в суді внаслідок зміни обстановки вчинене діяння втратило суспільну небезпечність або особа перестала бути суспільно небезпечною.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності. Умови такого звільнення. Строки давності притягнення до кримінальної відповідальності.

Зупинення перебігу строків давності та їх поновлення. Незастосування строків давності у разі вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, передбачених у статтях 109-114¹, проти миру та безпеки людства, передбачених у статтях 437-439 і частині першій статті 442 КК.

ТЕМА 12. ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ.

Поняття та ознаки покарання за кримінальним законом України. Кара як ознака покарання. Елементи кари. Соціальна природа покарання. Мета покарання. Питання про мету покарання в теорії кримінального законодавства України та в науці кримінального права. Виправлення засуджених як мета покарання. Загальне та спеціальне запобігання кримінальних правопорушень (попередження).

Система та види покарань. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним законодавством. Система покарань в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання; безстрокові, строкові, та не пов'язані з встановленням строків; загальні та спеціальні.

Основні покарання: громадські роботи, виправні роботи, службові

обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Додаткові покарання: позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна.

Покарання, які можуть бути застосовані як в якості основних, так і в якості додаткових: штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Правила призначення основного та додаткового покарання.

Характеристика основних і додаткових покарань за чинним кримінальним законодавством України.

Громадські роботи – їх зміст, терміни та види. Порядок відбування покарання у вигляді громадських робіт. Наслідки злісного ухилення від відбування громадських робіт. Порядок заміни громадських робіт на інший вид покарання: обмеження волі або арешт. Обчислення строків громадських робіт, заміненних на обмеження волі або арешт. Обмеження у призначенні громадських робіт особам з інвалідністю 1-ої або 2-ої групи; вагітним жінкам; особам, які досягли пенсійного віку, а також військовослужбовцям строкової служби.

Виправні роботи – їх зміст, терміни і види. Суми відрахувань із заробітку засудженого до виправних робіт в доход держави. Обмеження у призначенні виправних робіт: вагітним жінкам та жінкам, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною; непрацездатним особам; особам, які не досягли 16-ти років; особам, які досягли пенсійного віку, а також військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, працівникам правоохоронних органів, нотаріусам, приватним виконавцям, суддям, прокурорам, адвокатам, державним службовцям, посадовим особам органів місцевого самоврядування. Порядок та терміни заміни виправних робіт на інші види покарань особам, які стали непрацездатними після винесення вироку суду.

Службове обмеження для військовослужбовців – його зміст і термін. Коло осіб, до яких застосовується службове обмеження: засуджені військовослужбовці, крім військовослужбовців строкової служби. Умови застосування цього виду покарання і розмір відрахувань із суми грошового забезпечення засудженого в доход держави. Правові наслідки службового обмеження для військовослужбовців: неможливість підвищення засудженого у посаді, військовому званні; не зарахування строку покарання у строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

Арешт – його зміст і терміни. Порядок та місця відбування арешту для різних категорій засуджених. Обмеження у застосуванні арешту до осіб, які не досягли 16-ти років, вагітних жінок та до жінок, які мають дітей віком до 7-ми років.

Обмеження волі – його зміст і терміни. Кримінально-виконавчі установи, в яких засуджені відбувають покарання у вигляді обмеження волі. Категорії осіб, до яких не застосовується обмеження волі.

Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців – його зміст і терміни. Категорії засуджених військовослужбовців, до яких застосовується

цей вид покарання. Обмеження у застосуванні тримання в дисциплінарному батальйоні.

Позбавлення волі на певний строк – його зміст і терміни. Види кримінально-виконавчих установ, в яких відбувають покарання засуджені до позбавлення волі на певний строк та порядок їх визначення засудженому. Види позбавлення волі.

Довічне позбавлення волі – його зміст і випадки застосування. Обмеження у застосуванні довічного позбавлення волі щодо осіб, які вчинили злочини у віці до 18-ти років або у віці понад 65-ти років, жінок, які були в стані вагітності під час вчинення злочину або на момент постановлення вироку.

Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу – його зміст і випадки застосування.

Конфіскація майна – її зміст, види і випадки застосування. Підстави та порядок призначення конфіскації майна. Перелік майна, що не підлягає конфіскації. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації.

Штраф – його зміст, розміри і випадки застосування. Заміна штрафу іншими видами покарань. Наслідки злісного ухилення від сплати штрафу. Порядок заміни та обчислення штрафу іншими видами кримінальних покарань.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю – його зміст, терміни і випадки застосування.

ТЕМА 13. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ.

Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України. Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Значення положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання. Урахування при призначенні покарання: ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення; особи винного; способу та мотивів вчиненого кримінального правопорушення; характеру та розміру заподіяної шкоди; обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання.

Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей.

Правила призначення більш м'якого чи більш суворого покарання, ніж передбачено відповідними статтями Особливої частини КК України (ст.ст. 69, 69-1, 70, 71).

Обставини, які пом'якшують покарання – їх поняття, види та зміст.

Обставини, які обтяжують покарання – їх поняття, види та зміст.

Порядок та умови визнання обставин, які обтяжують покарання, такими. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Умови призначення покарання в таких випадках. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Умови призначення покарання в таких випадках.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за окремі кримінальні правопорушення, які входять в сукупність кримінальних правопорушень. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим. Призначення остаточного покарання за сукупністю шляхом повного чи часткового складання. Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Порядок призначення за сукупністю кримінальних правопорушень додаткових покарань. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків. Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинання покарань за сукупністю вироків. Особливості (порядок) призначення різнорідних основних та додаткових покарань за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу декількох кримінальних правопорушень та сукупності вироків. Відмінність правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Співвідношення складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

ТЕМА 14. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ.

Поняття та значення звільнення від покарання. Види такого звільнення, критерії їх поділу. Значення звільнення від покарання в діяльності поліції.

Правові підстави звільнення від покарання та його відбування: заміна призначеного судом покарання більш м'яким; пом'якшення призначеного покарання.

Правові наслідки звільнення особи від покарання та його відбування. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Іспитовий строк при звільненні від покарання, його термін та умови. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Види строків давності виконання обвинувального вироку. Зупинення, перебіг та відновлення строків давності при ухиленні особи від відбування покарання.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, його поняття та умови застосування. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, її поняття та умови застосування.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, його поняття та умови застосування. Звільнення від

покарання за хворобою, його поняття та умови застосування. Правові підстави визнання хвороби засудженого такою, що дає підстави для звільнення від відбування покарання.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акту про помилування. Амністія, її види та порядок застосування. Обмеження у застосуванні амністії. Помилування, його види та порядок застосування.

ТЕМА 15. СУДИМІСТЬ.

Поняття, кримінально-правове значення та правові наслідки судимості. Судимість як підстава для визнання повторності й рецидиву кримінального правопорушення. Судимість як обставина, що перешкоджає звільненню особи від кримінальної відповідальності. Судимість як ознака, що має значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Погашення судимості у зв'язку з усуненням законом кримінальної протиправності й караності діяння, за яке особа відбула покарання. Погашення судимості внаслідок реабілітації засудженої особи. Погашення судимості у зв'язку з закінченням іспитового строку. Погашення судимості після виконання чи відбуття покарання. Погашення судимості за перебігом певних строків після виконання чи відбування покарання.

Зняття судимості. Відмінність зняття судимості від погашення судимості.

ТЕМА 16. ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ. ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ.

Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Види заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Штраф. Конфіскація майна. Ліквідація. Підстава застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Порядок застосування інших заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Поняття та види інших заходів кримінально-правового характеру.

Інші заходи кримінально-правового характеру щодо фізичних осіб. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру: надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку; госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням нагляду; госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом.

Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Порядок та правові підстави таких дій. Припинення застосування примусових заходів медичного характеру через змінення

психічного стану особи на краще.

Примусове лікування, його поняття та умови призначення. Види спеціальних лікувальних установ, що здійснюють примусове лікування.

Спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

ТЕМА 17. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ.

Правові підстави та умови притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у віці до 18 років.

Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його поняття та умови. Наслідки ухилення неповнолітнього, що вчинив кримінальне правопорушення, від застосування до нього примусових заходів виховного характеру.

Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх. Основні і додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх.

Основні види покарань, що застосовуються до неповнолітніх: штраф; громадські роботи; виправні роботи; арешт; позбавлення волі на певний строк.

Додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх: штраф; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Розмір штрафу та перелік доходів, на які він може бути звернений. Виправні роботи, їх термін та особливості їх призначення неповнолітнім. Сума відрахувань із заробітку неповнолітнього, засудженого до виправних робіт. Арешт, його термін і місця відбування. Позбавлення волі на певний строк та його термін. Види установ, де відбувають покарання неповнолітні, засуджені до покарання у вигляді позбавлення волі. Призначення покарання неповнолітнім, його порядок та умови.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Іспитовий строк, що встановлюється неповнолітнім. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його умови та правові наслідки. Звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у зв'язку із закінченням строків давності, його умови та правові наслідки. Види строків давності притягнення до кримінальної відповідальності та виконання обвинувального вироку для неповнолітніх.

Умовно дострокове звільнення від відбування покарання неповнолітніх та умови його застосування. Правові наслідки вчинення нового кримінального правопорушення під час умовно-дострокового звільнення від покарання. Погашення та зняття судимості. Дострокове зняття судимості.

ТЕМА 18. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.

Характеристика загальної частини кримінального права зарубіжних країн, що входять до СНД та країн Балтії, Грузії.

Англо-американська (саксонська) та континентальна (франко-німецька) системи кримінального права. Загальна частина кримінального права Англії, США, Франції, Німеччини, Польщі.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Кримінальне право» передбачено:

- для денної форми навчання (3 семестр) – залік;
- для денної форми навчання (4 семестр) – екзамен.

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

Критерії оцінювання успішності навчання

Б А Л И	ПОЯСНЕННЯ
	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі (кримінальне правопорушення, склад кримінального правопорушення, покарання, інші заходи кримінально-правового впливу); на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння (кваліфікація кримінальних правопорушень); всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань застосування кримінального законодавства ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, науки кримінального права та практики застосування кримінального закону.
	Питання, винесені на розгляд (кримінальне правопорушення, склад кримінального правопорушення, покарання, інші заходи кримінально-правового впливу), засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння (кваліфікація кримінальних правопорушень); всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань застосування кримінального законодавства переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, науки кримінального права та практики застосування кримінального закону.
	Питання, винесені на розгляд (кримінальне правопорушення, склад кримінального правопорушення, покарання, інші заходи кримінально-правового впливу), у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення (кваліфікація кримінальних правопорушень); навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
	Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо (кваліфікація кримінальних правопорушень); більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.

	Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками (кваліфікація кримінальних правопорушень), необхідними для розв'язання професійних завдань.
	Відсутність на занятті

Для навчальної дисципліни «Кримінальне право» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають:

Діагностика знань здійснюється з допомогою:

- 1) усних опитувань на семінарських заняттях;
- 2) практичних завдань;
- 3) тестових завдань;
- 4) письмових контрольних-комплексних робіт;
- 5) підсумкового опитування по тематиці змістових модулів.

Метою поточного контролю є перевірка засвоєння знань, умінь і навичок курсантів з кожного окремого модулю дисципліни, в ході якого проводиться систематичний вимір приросту знань і їх корекція. До форм поточного контролю віднесено оцінювання: а) рівня знань під час семінарських і практичних занять; б) якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Самостійна робота оцінюється у слухачів денної форми навчання не більше 15 балів, у слухачів заочної форми навчання не більше 30 балів.

Індивідуальна робота оцінюється у слухачів денної форми навчання не більше 15 балів, у слухачів заочної форми навчання не більше 10 балів.

За самостійну та індивідуальну роботу здобувач вищої освіти отримує бали після виконання наступних видів завдань, які оцінюються згідно їх складності:

- Написання наукової роботи – 30 балів;
- Участь та перемога в олімпіаді з дисциплін кафедри – 30 балів;
- Стажування здобувачів за напрямками кафедри -30 балів;
- Участь у наукових дослідженнях кафедри – 30 балів;
- Написання та публікації статті у фаховому виданні – 25 балів;
- Написання та публікація тез доповідей на конференції міжнародного та всеукраїнського рівня – 20 балів;
- Написання та публікація тез доповідей регіонального рівня – 15 балів;
- Участь в олімпіаді з дисциплін кафедри – 15 балів;
- Підготовка есе та участь у конкурсі есе – 15 (за перемогу – 30 балів);
- Підготовка та виступ на засіданні наукового гуртка кафедри – 15 балів;
- Участь у науково-практичних заходах з напрямку діяльності кафедри (конференції, семінари, круглі столи тощо) – 15 (опублікування тез- 25 балів);
- Членство в науковому гуртку кафедри – 10 балів;
- Написання реферату або доповіді з дисциплін кафедри – 5 балів;
- Підготовка презентацій з дисциплін кафедри (не більше 5) – 5 балів
- Самостійне опрацювання теоретичних питань – до 5 балів за одне питання.

Підсумковим контролем якості вивчення навчального курсу «Кримінальне право» є складання екзамену.

**Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни
(рекомендовані джерела інформації)**

Додаток 2 (оновлюється щорічно та/або в разі необхідності)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Лариса НАЛИВАЙКО

____.____.____

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кримінальне право

Освітній ступінь **бакалавр**Спеціальність **081 Право**

на 2020/2021 навчальний рік

Форма навчання ДЕННА Обсяг 6 кредитів ЄКТС (180 годин).

Курс 2 Групи ДР-941-945, ФЕБ-941-942

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Поняття та система кримінального права України.	8	2	2			6
2	Закон про кримінальну відповідальність. Кримінальна відповідальність.						
3	Кримінальне правопорушення та склад кримінального правопорушення.	8	4	2	2		4
4	Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.	12	8	4	2	2	4
5	Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення).	10	4	2		2	6
6	Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.	12	8	4	2	2	4
7	Стадії вчинення кримінального правопорушення.	10	4	2	2		6
	Разом за семестр	60	30	16	8	6	30

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
	Форма підсумкового контролю	залік					
8	Множинність кримінальних правопорушень.	12	8	2	2	4	4
9	Співучасть у кримінальному правопорушенні.	14	10	4	2	4	4
10	Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.	14	10	4	2	4	4
11	Звільнення від кримінальної відповідальності.	10	6	2		4	4
12	Покарання та його види.	6	2	2		2	4
13	Призначення покарання.	10	4			2	6
14	Звільнення від покарання.	14	4	2	2	2	10
15	Судимість.	10	4			2	6
16	Обмежувальні заходи. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Інші заходи кримінально-правового характеру.	12	6	2	2	2	6
17	Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.	12	6	2		4	6
18	Загальна частина кримінального права зарубіжних країн.	6					6
	Разом за семестр	120	60	20	10	30	60
	Разом за навчальний рік	180	90	36	18	36	90
	Курсова робота						
	Форма підсумкового контролю	екзамен					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування, протокол від 25.05.2020, №11.

**Завідувач кафедри
кримінального права та кримінології
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування**

Віталій ПРИМАЧЕНКО

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кримінальне право

Освітній ступінь **бакалавр**

Спеціальність **081 Право**

на 2021/2022 навчальний рік

Основні нормативні акти:

1. Конституція України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст.141. (Розділи 1, 2). З наступними змінами і доповненнями.
2. Кримінальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №25. Ст.31. З наступними змінами і доповненнями.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Голос України*. 2012. № 90-91. З наступними змінами і доповненнями.
4. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. №49. Ст.3186. З наступними змінами і доповненнями.
5. Концепція створення системи моніторингу ситуації у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2011 р. № 1193-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1193-2011-%D1%80> (Дата звернення 01.08.2018 р.).
6. Доручення НПУ від 04.01.2018 № 193/05/24-2018 «Про кваліфікацію викрадення чужого майна».
7. Наказ НПУ від 20.01.2018 № 36 «Про деякі питання взаємодії органів та підрозділів Національної поліції України в ході реалізації завдань щодо запобігання кримінальним правопорушенням на території держави, їх виявлення та розслідування».
8. Про затвердження Антикорупційної програми Національної поліції України на 2019 рік: Наказ Національної поліції України України від 28.02.2019 № 156. URL: https://nazk.gov.ua/sites/default/files/docs/2018/anikor_programs/programms/AP_MVS/MVS%2822.03.2018%29.pdf (Дата звернення 01.06.2019 р.).
9. Рішення Європейського суду з прав людини від 02.10.2018 року «Криволапов проти України»
10. Рішення Європейського суду з прав людини від 23.10.2018 року «Саган проти України»
11. Рішення Європейського суду з прав людини від 04.11.2018 року у справі «Дудка проти України»
12. Рішення Європейського суду з прав людини від 13.11.2018 року «Чжан проти України»

13. Рішення Європейського суду з прав людини від 06.12.2018 року у справі «Карельський та інший проти України»
14. Рішення Європейського суду з прав людини від 18.12.2018 року у справі «Кін проти України»
15. Рішення Європейського суду з прав людини від 18.12.2018 року «Бургас проти України»
16. Рішення Європейського суду з прав людини від 17.01.2019 року «Маріянчук та інші проти України»
17. Рішення Європейського суду з прав людини від 29.01.2019 року «Андрєєва проти України»
18. Рішення Європейського суду з прав людини від 06.02.2019 року «Бурля та інші проти України»
19. Рішення Європейського суду з прав людини від 12.02.2019 року «Якуба проти України»
20. Рішення Європейського суду з прав людини від 21.02.2019 року «Скляр та Єкушенко проти України»
21. Рішення Європейського суду з прав людини від 11.04.2019 року «Малий проти України»
22. Рішення Європейського суду з прав людини від 16.04.2019 року «Алахвердян проти України»
23. Рекомендація СМ / Рес (2019) 1 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо протидії та боротьби з сексизмом від 27 березня 2019 року

Підручники:

1. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / Ю.В. Александров, О.О. Дудоров, В.А. Клименко, М.І. Мельник та ін.; за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. 3-є вид., переробл. та допов. К.: Атіка, 2009. 744 с.
2. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
3. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. проф. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2015. 680 с.
4. Уголовное право Украины. Общая и Особенная части: Учебник / Под ред. Е.Л. Стрельцова. Х.: ООО «Одиссей», 2002. 672 с.
5. Українське кримінальне право. Загальна частина: підручник / за ред. В.О. Навроцького. К.: Юрінком Інтер, 2013. 712 с.
6. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручн. Вид. 3-тє, доп. і перероб. Одеса: Фенікс, 2018. 394 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / за заг. ред. В.В. Топчія; наук. ред. В.І. Антипова. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД»,

2017. 896 с.

2. Баулін О. В. Кримінальне право України: Навч. посіб. 2-ге вид., допов. і перероб. К.: Правова Єдність, 2017. 98 с.
3. Біленчук П.Д., Задояний М.Т., Мойсєєнко В.А. Кримінальне право України: Навчальний посібник: Альбом схем. К.: Олан, 2003. 403 с.
4. Біленчук П.Д., Романюк В.Б., Цимбалюк В.С. та ін. Комп'ютерна злочинність: Навчальний посібник. К.: Атіка, 2002. 240 с.
5. Вереша Р.В. Випадок та помилка у кримінальному праві: наук.-практ. посіб. К.: Алерта, 2016. 52 с.
6. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина. Вид. 5-те, перероб. та допов. К.: Алерта, 2018. 360 с.
7. Вереша Р.В. Співучасть у злочині: наук.-практ. посіб. К.: Алерта, 2014. 56 с.
8. Вереша Р.В. Суб'єкт злочину: наук.-практ. посіб. К.: Алерта, 2014. 44 с.
9. Вереша Р.В. Мотив та мета злочину: наук.-практ. посіб. К.: Алерта, 2016. 56 с.
10. Данилевський А.О., Болдарь Г.Є. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи: проблеми кваліфікації та відмежування від суміжних складів злочинів: Науково-практичний посібник. Луганськ: ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. 152 с.
11. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. К.: Ваїте, 2014. 944 с.
12. Ємельянов В.П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. посібник. Х.: Право, 2018. 142 с.
13. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів. Навчальний посібник. Видання 2-ге. К.: Атіка, 2002. 640 с.
14. Кримінальне право України. Загальна та Особлива частини. Практикум: Навч. посіб. / МОН України. Запорізький національний університет. Юридичний факультет. Кафедра кримінального права та правосуддя; Авт.-упоряд. П.В. Хряпінський. Запоріжжя: ЗНУ, 2005 (Запоріжжя). 188 с.
15. Кримінальне право України: Практикум: Навч. посіб. / За ред. С.С. Яценка. К.: Юрінком Інтер, 2002. 528 с.
16. Кримінальне право України: Загальна та Особлива частини: Навч. посіб. / В.О. Кузнецов, М.П. Стрельбицький, Г.К. Гіжевський. К.: Істина, 2005. 380 с.
17. Кримінальне право (Особлива частина): підручник / за ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. Т. 2. Луганськ: вид-во «Елтон – 2», 2012. 780 с.
18. Киричко В.М. Злочини у сфері господарської діяльності за Кримінальним кодексом України та в судовій практиці: науково-практичний коментар/ В.М. Киричко, О.І. Перепелиця; за заг. ред. В.Я. Тація. Х.: Право, 2010. 784 с.
19. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т.

/ за заг. ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Х.: Право, 2013. Т. 2: Особлива частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. 2013. 1040 с.

20. Литвин О.П. Злочини проти життя: Навчальний посібник. К.: Вид-во Європейського університету, 2002. 232 с.

21. Митрофанов І.І., Притула А.М. Злочини проти довкілля: Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2010. 205 с.

22. Науковий коментар Кримінального кодексу України / Проф. Коржанський М.Й. К.: Атіка, Академія, Ельга-Н, 2001. 656 с.

23. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. О.М. Литвинова. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 536 с.

24. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України {текст}/ О.І. Мотлях, Н.В. Малярчук, Ю.В. Корнєєв {та ін..} К.: «Центр учбової літератури», 2014. 696 с.

25. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За заг.ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – 3-тє вид., перероб. та доп. К.: Алерта; КНТ; Центр учбової літератури. 2009. у 2 т.

26. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України Станом на 20 січня 2018 року. [текст] / За заг.ред. Глунька В.В. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2018. 784 с.

27. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. і допов. К.: ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

28. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України /Д.С. Азаров, В.К. Гришук, А.В. Савченко [та ін.]; За заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.

29. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. О.М. Литвинова. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 536 с.

30. Практикум з кримінального права України (Загальна частина): Навчальний посібник / за заг.ред. д.ю.н., доц. В. В. Шаблистого. Дніпро: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ; 2017. 352 с.

31. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика). Навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 168 с.

32. Спіріна І.Д., Соколов О.В., Леонов С.Ф. Виявлення ознак залежності від психоактивних речовин: Науково-практичний посібник. Дніпропетровськ: Юрид. акад. МВС, 2004. 72 с.

33. Сучасне кримінальне право України; нормативно-правові документи та судово-слідча практика: Хрестоматія / Упоряд. А. В. Савченко та ін.; За заг. ред. В. В. Кузнецова. К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2005. 456 с.

34. Уголовный кодекс Украины. Комментарий: Под ред. Ю.А.Кармазина и Е.Л.Стрельцова. Х.: ООО «Одиссей», 2001. 960 с.

35. Уголовный кодекс Украины. Научно-практический комментарий. – 3-е изд., исправл. и дополн. / Отв. ред. С.С.Яценко. К.: А.С.К., 2003. 1088 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Азаров Д. С. Злочини у сфері комп'ютерної інформації (кримінально-правове дослідження) : монографія. Київ : Атіка, 2007. 304 с.
2. Алфьоров С.М., Шаблистий В.В. Кримінальна відповідальність за погрози застосуванням фізичного насильства: Монографія. Запоріжжя: ФОП Зеленкевич Л.П., 2011. 212 с.
3. Андрушко П.П. Злочини проти виборчих прав громадян та їх права брати участь у референдумі: кримінально-правова характеристика: Монографія. К.: КНТ, 2007. 328 с.
4. Анчукова М.В. Виправданий ризик як обставина, що виключає злочинність діяння: Монографія. Харків.: Видавець ФОП Вапнярчук Н.М., 2006. 168 с.
5. Баулін Ю.В., Борисов В.І., Дорош Л.В. та ін. Організований наркобізнес (поняття, форми, підстави кримінальної відповідальності) / За заг. ред. Бауліна Ю.В., Дорош Л.В.: Монографія. Харків: Право, 2005. 256 с.
6. Баулін Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності : монографія. Київ : Атіка, 2004. 296 с.
7. Борисов В.И., Гизимчук С.В. Уголовная ответственность за нарушение правил, норм и стандартов, обеспечивающих безопасность дорожного движения: Монография. Харьков: Консум, 2001. 160 с.
8. Борисов В.І., Пащенко О.О. Злочини проти безпеки виробництва: поняття та види. Кримінальна відповідальність за порушення правил ядерної або радіаційної безпеки: Монографія. Харків: Видавець СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2006. 224 с.
9. Берзін П.С. Злочинні наслідки: поняття, основні різновиди, кримінально-правове значення: монографія. К.: Дакор, 2009. 736 с.
10. Брич Л. П. Теорія розмежування складів злочинів : монографія. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 712 с.
11. Бурдін, В. М. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в стані сп'яніння. Монографія. К. : Атіка, 2005. 160 с.
12. Бурдін В.М. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні: монографія. К.: Атіка, 2004. 240 с.
13. Бурдін В.М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження). Монографія. Львів : Львів. нац. ун- т, 2010. 780 с.
14. Вербенський М.Г., Мінка Т.П., Негодченко Д.О. Протидія торгівлі людьми в Україні: Монографія. Дніпропетровськ, ДДУВС, 2010. 236 с.
15. Вереша Р. В. Вчення про суб'єктивну сторону злочину: монографія. К.: Алерта, 2018. 1106 с.
16. Вереша Р.В. Поняття вини як елемент змісту кримінального права України Монографія. К.: Атіка, 2005. 224 с.
17. Вереша Р.В. Проблеми суб'єктивної сторони складу злочину: монографія. К.: Алерта, 2018. 432 с.
18. Власов Ю.Л. Проблеми тлумачення норм права: Монографія. К.: Ін-т держави і пра-ва ім. В.М.Корецького НАН України, 2001. 180 с.

19. Галабала М.В. Кримінально-правова наука незалежної України. Проблеми загальної частини: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2013. 240 с.
20. Галемін О. А. Шаблистий В. В. Кримінальна відповідальність за хуліганство, пов'язане з опором особам, наділеним владними повноваженнями під час виконання службових обов'язків чи іншим громадянам, що припиняли хуліганські дії. Монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 164 с.
21. Голіна В. В. Судимість : монографія. Х. : Харків юрид., 2006. 384 с.
22. Гороховська О.В. Вбивство через необережність: Монографія / Наук. ред. Музика А.А. К.: Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2007. 180 с.
23. Грищук В.К., Пасека О.Ф. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: порівняльно-правове дослідження: монографія. Львів: Львівський державний університет Національної поліції України, 2013. 248 с.
24. Дорохіна Ю.А. Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 744 с.
25. Дудоров О.О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: Монографія. К.: Юридична практика, 2003. 924 с.
26. Зеленецький В.С., Ємельянов В.П., Настюк В.Я. та ін. Проблеми систематизації та комплексного розвитку антитерористичного законодавства України / За заг. ред. Зеленецького В.С., Ємельянова В.П.: Монографія. Харків: Право, 2008. 96 с.
27. Зінченко І. О. Множинність злочинів: поняття, види, призначення покарання : монографія. Х. : ФІНН, 2008. 336 с.
28. Зінченко І. О. Одиначні злочини: поняття, види, кваліфікація : монографія. Харків : ФІНН, 2010. 256 с.
29. Іващенко В.О. Торгівля жінками та дітьми (кримінологічні та кримінально-правові аспекти боротьби): Монографія. К.: Атіка, 2004. 112 с.
30. Ізетов А.Е. Втягнення у вчинення терористичного акту: кримінально-правове дослідження: Монографія. Харків: Право, 2010. 174 с.
31. Кваша О. О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність: Монографія. Луганськ: РВВЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2013. 559 с.
32. Кваша О. О. Уявна оборона: кримінально-правова кваліфікація та відповідальність : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2012. 180 с.
33. Коржанський М.Й. Об'єкт і предмет злочину. Монографія. Д. : Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2005. 252 с.
34. Котовенко О.М. Кримінальна відповідальність за пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів: Монографія. Харків: Консум, 2004. 136 с.
35. Коханюк Т. С. Системне тлумачення кримінального закону: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 264 с.
36. Кравченко О.О. Контрабанда: Монографія. Харків: ТЦ «Золота миля», 2010. 192 с.
37. Красницький І. В., Щутяк Л. С. Відповідальність за замах на злочин за кримінальним правом України: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 224 с.

38. Кривоченко Л. М. Класифікація злочинів за ступенем тяжкості у Кримінальному кодексі України: монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 120 с.
39. Кримінальна відповідальність за замах на злочин : монографія / А. В. Горностаї. Х. : Юрайт, 2013. 232 с.
40. Кузнецов В.В. Кримінальна відповідальність за крадіжки: Монографія. К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2005. 158 с.
41. Куц В.М., Кириченко Ю.В. Кримінальна відповідальність за незаконне використання електричної або теплової енергії: Монографія. К.: Центр учбової літератури, 2010. 160 с.
42. Лень В.В. Осудність у кримінальному праві і законодавстві : монографія. Д. : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2008. 180с.
43. Лень В.В. Книга М.М. Примусові заходи медичного характеру: історія, стан, тенденції. Запоріжжя, Дніпровський металург, 2010. 212с.
44. Магарін М. С, Бараненко Д. В. Суб'єкт злочину за новим кримінальним законодавством України: Монографія / Під ред. д-ра юрид. наук, професора Є. Л. Стрельцова. Одеса: Астропринт, 2001. 104 с.
45. Максимович Р.Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України. Монографія. Львів : Львівський державний університет Національної поліції України, 2008. 304 с.
46. Маслак Н. В. Кримінальна відповідальність за готування до злочину: монографія. Х. : Право, 2010. 232 с.
47. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм: Монографія. К.: Атіка, 2003. 224 с.
48. Марітчак Т.М. Помилки у кваліфікації злочинів: Монографія. К.: Атіка, 2004. 188 с.
49. Марчак В.Я. Обмежена осудність: психолого-правовий зміст : Монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. 400 с.
50. Матвійчук В.К., Голуб С.А. Незаконне полювання: відповідальність, протокольна форма провадження, розслідування і запобігання: Монографія. К.: КНТ, 2006. 304 с.
51. Меркулова В.О. Жінка як суб'єкт кримінальної відповідальності: Монографія. Вид. 2-е. Одеса: НДРВВ ОЮІ НУВС, 2003. 281 с.
52. Мисливий В.А. Бабанін С.В. Кримінальна відповідальність за порушення чинних на транспорті правил: монографія. Дніпро: ДДУВС, 2017. 192 с.
53. Мисливий В.А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: Монографія. Дніпропетровськ: Юридична академія Міністерства Національної поліції України, 2004. 380 с.
54. Митрофанов І.І. Кримінально-правове забезпечення охорони довкілля: Монографія. Кременчук: Видавець «ПП Щербатих О.В.», 2010. 272 с.
55. Митрофанов І.І., Слободяник Т.М. Кримінальна відповідальність осіб, які вчинили злочин у співучасті: Монографія. Кременчук: Видавець «ПП Щербатих О.В.», 2009. 280 с.
56. Мельник М.І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії): Монографія. К.: Юридична думка, 2004. 400 с.

57. Музика А.А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів: Монографія. К.: Логос, 1998. 324 с.
58. Музика А. А., Лашук Є. В. Предмет злочину: теоретичні основи пізнання. Монографія. Київ, 2011. 192 с.
59. Навроцький В.О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації: Монографія. К.: Атіка, 1999. 418 с.
60. Наден О.В. Торгівля жінками як кримінально-правова та соціальна проблема сучасності: Монографія. К.: Атіка, 2004. 288 с.
61. Наден О.В. Найманство як соціальне та кримінально-правове явище: сутність, новітні тенденції розвитку та проблеми протидії: Монографія. К.: Атіка, 2005. 264 с.
62. Ободовський О. В. Триваючі злочини у кримінальному праві України: монографія. Одеса : Юрид. л-ра, 2016. 256 с.
63. Орлеан А.М. Кримінально-правова характеристика торгівлі людьми: Монографія. Харків: СІМ, 2005. 180 с.
64. Осадчий В.І. Кримінально-правовий захист правоохоронної діяльності: Монографія. К.: Атіка, 2004. 336 с.
65. Осадчий В. І. Корупційні злочини. Монографія. К. : Вид-во Європейського університету, 2016. 82 с.
66. Письменський Є. О. Інститут судимості в кримінальному праві України. Монографія. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2008. 214 с.
67. Пономаренко Ю.А. Чинність і дія кримінального закону в часі. Монографія. К.: Атіка, 2005. 288 с.
68. Романов С.Ю. Криминальный обман: Монография. – Харьков: ООО «Прометей-Прес», 2005. 272 с.
69. Савченко А.В. Мотив і мотивація злочину. Монографія. К.: Атіка, 2002. 144 с.
70. Саинчин А.С. Убийства по заказу: Монография. Одесса: Юридична література, 2003. 246 с.
71. Сенаторов М. В. Потерпілий від злочину в кримінальному праві / За науковою редакцією доктора юридичних наук, професора, академіка Академії правових наук України В. І. Борисова. Х.: Право, 2006. 208 с.
72. Семикін М.В. Створення терористичної групи чи терористичної організації: кримінально-правове дослідження: Монографія / За заг. ред. проф. В.П. Ємельянова. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. 145 с.
73. Словник основних кримінально-правових термінів / авт.-укл.: І.О. Кисельов, В.В. Шаблистий, В.О. Лисенко, О.В. Чорна, Л.Г. Якименко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 388 с.
74. Созанський Т.І. Кваліфікація сукупності злочинів: монографія. Львів: Львівський державний університет Національної поліції України, 2012. 240 с.
75. Стадії вчинення злочину (кримінально-правове дослідження): монографія. Львів : Львівський нац. ун-т ім. І. Франка, 2013. 304 с.
76. Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві : монографія. Х. : Право, 2016. 256 с.

77. Титаренко О.О. Кримінологічна характеристика та протидія економічним злочинам у вугільній промисловості: Монографія. Дніпропетровськ: ДДУВС, 2008. 196 с.
78. Тростюк З.А. Понятійний апарат Особливої частини кримінального кодексу України: Монографія. К.: Атіка, 2003. 144 с.
79. Трубников В.М., Орел Ю.В. Кримінальна відповідальність за злісну непокору вимогам адміністрації виправної установи: Монографія. Харків: Харків юридичний, 2009. 356 с.
80. Ус О.В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: Монографія. Харків.: Видавець ФО-П Вапнярчук Н.М., 2007. 264 с.
81. Устрицька Н. І. Кваліфікація повторності злочинів: монографія. Львів: Львівський державний університет Національної поліції України, 2013. 216 с.
82. Шаблистий В.В. Безпековий вимір кримінального права України: людиноцентристське дослідження: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ: Ліра ЛТД, 2015. 420 с.
83. Шевченко А. Є. Обставини, що виключають юридичну відповідальність : монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2011. 178 с.
84. Шевченко Є. В. Злочини з похідними наслідками : монографія. Х. : Видавець СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2005. 216 с.
85. Шеремет А.П. Злочини проти статевої свободи: Монографія. Чернівці: ТОВ «Видавництво «Наші книги», 2007. 16 с.
86. Юридична відповідальність: проблеми виключення та звільнення : монографія / кол. авт., відп. ред. Ю. В. Баулін. Донецьк: ПП «ВД «Кальміус», 2013. 424 с.
87. Ярмыш Н.Н. Действие как признак объективной стороны преступления: Проблемы психологической характеристики. Харьков : Основа, 1999. 84 с
88. Ярмыш Н.Н. Теоретические проблемы причинно-следственной связи в уголовном праве (философско-правовой анализ). Монография. Харьков: «Право», 2003. 512 с.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України www.zakon.rada.gov.ua
2. Законопроекти України (сайт ВРУ) www.zakon.gov.ua
3. Сайт нормативно-правових документів Кабінету Міністрів України www.kmu.gov.ua
4. Офіційний сайт Верховного Суду України www.scourt.gov.ua
5. Офіційний сайт представництва Президента України www.president.gov.ua
6. Офіційний сайт Міністерства Юстиції України www.gdo.kiev.ua
7. Офіційний сайт Національного банку України www.bank.gov.ua
8. Офіційний сайт Вищої ради юстиції України www.vru.gov.ua
9. Офіційний сайт Третейської палати України www.arbitrationchamber.org.ua

10. Газета "Урядовий кур'єр" www.ukcc.com.ua
 11. Газета "Юридична практика" www.practix.com
 12. Дніпропетропетровський державний університет Національної поліції України www.academyvd.dp.ua
 13. Академія правових наук України www.apnu.kharkiv.org
 14. Юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка www.lawschool.lviv.ua
 15. Юридичний факультет Академії управління та інформаційних технологій www.ariu.berdyansk.net
 16. Юридичний факультет Київського національного економічного університету www.uf-kneu.kiev.ua
 17. Юридичний сайт Київського національного університету Національної поліції України www.naiau.kiev.ua
 18. Освітній портал Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна www.osvita.org.ua
 19. Бібліотека національного університету державної податкової служби України www.library.ufe.ukrsat.com
 20. Юридичний факультет Запорізького національного університету www.lib.profi.net.ua
 21. Вісник податкової служби України www.visnuk.com.ua
 22. Вісник державної служби України www.guds.gov.ua
 23. Обговорення правових питань "LIGA ONLINE" www.liga.kiev.ua
 24. Юридичний сайт "ЮРИСТ" www.urist.com.ua
 25. Віртуальна Школа Права www.lawschool.lviv.ua
 26. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського www.nbu.gov.ua
 27. Національна Парламентська бібліотека України www.nplu.kiev.ua
 28. Бібліотека ім. Лесі Українки www.lucl.lucl.kiev.ua
 29. Бібліотека Верховної Ради України www.rada.kiev.ua/library
 30. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка www.korolenko.kharkov.com
 31. Електронний каталог Рівненської державної обласної бібліотеки www.lib.rv.ua
 32. Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К.А. Тімірязєва www.library.vinnitsa.com
 33. Київська безплатна юридична консультація On-line www.unic.com.ua
- Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування, протокол від 29 червня 2021 № 19.

**Завідувач кафедри
кримінального права та кримінології
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування**

Віталій ПРИМАЧЕНКО